

Rorýsi - výjimeční obyvatelé Havlíčkovu Brodu

Rorýs obecný patří mezi zvláště chráněné živočichy dle ust. § 48 zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny ve znění pozdějších předpisů (dále jen zákona), kteří v našich městech a obcích hnízdí a vyvádějí mláďata. Více než 95% rorýsů hnízdí na lidských stavbách, kde vyhledávají především štěrby ve zdi a pod střešou, větrací otvory panelových domů a jiné skuliny. Rorýs svou činností nepůsobí nijak rušivě pro obyvatele nemovitosti ani nemovitost neznečišťuje či jinak nepoškozuje. Je pro něj typická pevná vazba na hnízdiště. Kde jednou úspěšně vyhnízdí, tam se opakovaně vrací. Pokud o hnízdní dutinu přijde, trvá mu jeden i více roků, než si najde nové hnízdiště. Plošné rekonstrukce domů znamenají pro rorýse nenahraditelnou ztrátu tisíců hnízdních příležitostí.

Dle ust. § 50 zákona jsou chráněni nejen ptáci samotní, ale také jejich přirozená a umělá sídla a celý biotop, kde žijí. V případě hnízdění rorýse, např. ve větracím otvoru jednoho panelového domu, je jako jeho biotop chráněno celé sídliště. Sídla rorýsů je zakázáno ničit či poškozovat a je zakázáno škodlivě zasahovat i do jejich biotopu. Proto se při provádění nevhodných rekonstrukcí budov, kde rorýsi hnízdí, lze snadno dostat do střetu se zákonem. Před zahájením jakýchkoliv prací, které by mohly mít vliv na rorýse, je nutné dle ust. § 56 zákona získat výjimku ze zákazů u zvláště chráněných druhů živočichů od orgánu ochrany přírody (v tomto případě Krajského úřadu Kraje Vysočina).

Od 4.5.2012 je účinné opatření obecné povahy, které vydal Krajský úřad Kraje Vysočina, odbor životního prostředí a které povoluje výjimku ze zákazů stanovených v ust. § 50 zákona. Opatření konkrétně stanovuje, kdy a jak opravovat a upravovat vnější pláště budov, např. zateplováním, novými omítkami, střešní konstrukce apod. tak, aby zásahy přinesly co největší efekt (např. úspory energie, rekonstrukce památek aj.) při minimalizaci úrovně škodlivého dopadu na populaci rorýse obecného. Text celé veřejné vyhlášky naleznete na https://www.kr-vysocina.cz/assets/File.ashx?id_org=450008&id_dokumenty=4019068.

Město Havlíčkův Brod nechalo v roce 2010 vyhotovit monitoring hnízdišť rorýsů obecných v aglomeraci Havlíčkův Brod. Monitoring se týkal území města Havlíčkův Brod včetně přilehlých částí (Březinka u Havlíčkova Brodu, Jilemník, Klanečná, Květinov, Mírovka, Perknov, Poděbaby, Suchá u Havlíčkova Brodu, Termesivy, Veselice u Havlíčkova Brodu a Zbožice).

Celkem bylo nalezeno ve městě 89 rorýsích hnízdišť. V podmínkách Havlíčkova Brodu se pro rorýse dosud nabízí velké množství vhodných hnízdních příležitostí, především ve starých zástavbách a panelových domech. Velká většina těchto „vhodných“ domů je však těsně před rekonstrukcí a proto hrozí, že rorýsi o svá hnízdiště v důsledku rozsáhlých oprav nenávratně přijdou.

Přitom stačí jen snadné a nepříliš nákladné úpravy a hnízdní možnosti rorýsů zůstanou zachovány. Výsledky monitoringu hnízdišť rorýsů v aglomeraci Havlíčkův Brod najdete na internetových stránkách města Havlíčkův Brod www.muhb.cz v dokumentech odboru

životního prostředí. Veškeré informace o soužití lidí a rorýsů včetně technických řešení rekonstrukce šetrné vůči rorýsům naleznete na www.rorysi.cz.

Stejnou ochranu zasluhují další druhy, v našem městě jmenovitě kavka obecná a netopýr.

Zodpovídá: Mgr. Ing. Monika Žáková

Vytvořeno / změněno: 22.5.2012 / 31.08.2022